

Alain ARNOULD

Kunstenaarsaalmoezenier & dominicaan

Tijdens studies kunstgeschiedenis in Cambridge komt Alain ARNOULD (48) in contact met de orde van de dominicanen. Hij vervoegt er hun studentengemeenschap en raakt onder de indruk van hun rijke traditie. Vandaag woont hij in de internationale gemeenschap van de broeders in Brussel en is hij verantwoordelijk voor de artiestenpastoraal.

‘Zakdoek vol tranen, zweet en snot is ook kunst’

Lieve WOUTERS

Zelden in de bossen, veeleer midden in de stad zijn de dominicanenkloosters te vinden. Dat heeft alles te maken met de spiritualiteit van deze ‘predikheren’. Het naar buiten treden en aanwezig zijn in de samenleving trok Alain ARNOULD minstens evenzeer aan als het contemplatieve bidden en lezen. Waar anders dan in de internationale gemeenschap van de dominicanen in hartje Brussel kon deze Bruggeling met Franstalige wortels dit beter beleven?

– In 2002 kreeg u er bovendien een fantastische uitdaging bij als aalmoezenier van de kunstenaars.

Dat was voor mij als kunsthistoricus een gedroomde opdracht! Tijdens mijn studies in Londen en Cambridge ervoer ik een tekort aan vrijheid om mijn belangstelling voor kunst te verbinden met een gelovig engagement. Hoewel Kerk en kunst historisch sterk verwant zijn met elkaar, ligt het vandaag bepaald niet in de lijn van de verwachting om je als gelovige met kunst bezig te houden, of andersom.

Zelf medievist (kenner van de middeleeuwse kunst en cultuur, *n.d.r.*) van opleiding, kostte het me wel enige moeite om me in te werken in de hedendaagse kunst. Als aalmoezenier moet je allereerst de mensen zelf behartigen, maar dat houdt vanzelfsprekend in dat je je voor hun werk interesseert.

„Kunst mag gerust uitdagen, per slot van rekening is het evangelie ook een grote provocatie”

– Hoe doe je aan artiestenpastoraal? Zitten die mensen wel op jou te wachten?

In Brussel bestaat een sterke traditie van pastoraal bij de kunstenaars. Mijn voorganger was goed ingeburgerd in de theaterwereld. Zelf was ik meer vertrouwd met de plastische kunsten, maar ik heb zijn patrimonium in dank aanvaard. Sindsdien ga ik geregeld naar het toneel. Nadien zoek ik de artiesten op. We pakken samen een pint, praten wat. Het is natuurlijk een kritisch milieu dat de Kerk als instituut sterk in vraag stelt. Maar er zijn ook gelijkenissen tussen geloof en kunst: beide hebben het immers moeilijk om de jeugd aan te spreken. Dat is een vraag die bij velen leeft. De jaarlijkse feestmis voor kunstenaars in de kathedraal geeft me telkens een concrete

aanzet om muzikanten en acteurs aan te spreken. Het is tegelijk een gelegenheid om hen uit te nodigen en een manier om hen de hand te reiken.

Wellicht het plezierigst om te doen voor mij is het geven van opdrachten aan kunstenaars. Dat zijn niet altijd gelovigen, maar toch alleszins mensen met een zekere spirituele openheid. Zo vroegen we voor de Goede Week aan zeven auteurs uit verschillende hoeken van de multiculturele samenleving om aan de slag te gaan met één van de Zeven Kruiswoorden. Vanuit hun eigen cultuur en levensovertuiging – er was ook een moslim bij – lieten ze zich inspireren door de evangeliën, die door hun universele draagkracht ook niet-christenen tot nadenken stemmen.

Vaak gebeurt het ook dat ik naar aanleiding van een opdracht een gesprek heb met kunstenaars over de Bijbelse teksten die ze gebruiken. Hoe zij die interpreteren en tot muziek of een andere kunstvorm brengen, kan ook voor mij erg verrijkend zijn.

– Hedendaagse kunstenaars lijken vaak alleen maar te willen schokken. Meer dan eens zijn ze ook strijdend vrijzinnig. Hoe kan hun werk naar God verwijzen?

Kunstenaars bezitten de gave om de vragen die onderhuids bij veel mensen leven, tot uitdrukking te brengen. De vragen die vrijzinnigen stellen, zijn vaak ook terechte vragen. Die gaan mij als christen evenzeer ter harte. Kunst mag gerust een beetje uitdagen. Het evangelie is per slot van rekening ook een provocatie, die wakker schudt en onze levensstijl in vraag stelt. Er is natuurlijk gezonde en ongezonde provocatie. Wat me helemaal niet interesseert, is louter decoratieve kunst.

– Begrijpt u dat mensen zich over het algemeen weinig aangesproken voelen door hedendaagse kunst?

Vandaag verlangen veel gelovigen meer naar bemoediging en bevestiging dan naar provocatie. Ik begrijp dat wel, maar kunst moet toch altijd ietsje verder gaan. Een mooi voorbeeld vond ik de tentoonstelling

Alain Arnould: ‘Zal ik naar omhoog kijken? Of nee, het is pas Hemelvaart geweest.’ Een man die zich bewust is van de kracht van het detail. © Herman Ricour

Septiformis, ter gelegenheid van de 75ste verjaardag van kardinaal Danneels. Geen grimmige werken hier, maar toch beelden die door hun onderwerp of plaatsing aan het denken zetten, zoals de *Witte katoenen zakdoek* van Kris Martin. Gewoon een zakdoek, op de grond voor het altaar. „Dat kan ik ook”, hoor je dan zeggen. Maar sta eens stil bij de betekenis. Met zijn tranen, snot en zweet brengt die zakdoek de hele mens voor Christus. Die tentoonstelling sprak de mensen wel degelijk aan, zeker wanneer je ze helpt met een rondleiding.

Ik reken het tot een deel van mijn taak als aalmoezenier van de kunstenaars om het publiek op te voeden tot hedendaagse kunst. Vaak komt het er gewoon op aan om verder te willen kijken dan de eerste indruk. Als je geen moeite wil doen, is het niet de schuld van de kunstenaar, wanneer je een werk niet kunt smaken.

– Heeft de omgang met artiesten u als mens veranderd?

Ik ben gevoeliger geworden voor de broosheid van de kunstenaar, zeker in het theater. Een acteur heeft op de scène alleen zichzelf. Hij staat als het ware naakt voor het publiek en moet zich telkens helemaal geven. Het valt me ook op met hoeveel aandacht voor detail ze werken. Als de voorganger in de liturgie even veel zorg zou besteden aan zijn ‘optreden’, zou zijn boodschap dan ook niet beter overkomen? Hetzelfde geldt voor het volk in de Kerk. Ik kan soms ontroerd geraken door de manier waarop mensen hun handen uitsteken om de hostie te ontvangen. Bouwvakkershanden of die van een oud vrouwtje, ze vertellen veel over de persoon die voor je staat. In die open handen mag je dan het lichaam van Christus schenken. Als je dat bedenkt, dat is toch prachtig.